

**A Törökkoppányi erdők
kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület**

HUDD20046

Natura 2000 fenntartási terve

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság

2020

A terv elkészítésében közreműködő szakértők:

Dr Görföl Tamás

Molnár Dániel

Pintér András

Nagy Tibor

Sár József

Márkus András

Dévényi Borbála

Tartalom

1. A terület azonosító adatai.....	5
1.1. Név.....	5
1.2. Azonosító kód.....	5
1.3. Kiterjedés.....	5
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és élőhelyek.....	5
1.4.1. Közösségi jelentőségű jelölő élőhelyek.....	5
1.4.2. Közösségi jelentőségű jelölő fajok.....	5
1.4.3. Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű jelölő fajok.....	5
1.5. Érintett települések.....	6
1.6. Egyéb védettségi kategóriák.....	6
1.7. Tervezési és egyéb előírások.....	7
1.7.1 Természetvédelmi kezelési tervek.....	7
1.7.2. Településrendezési eszközök.....	7
1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek.....	8
1.7.4. Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek.....	8
1.7.5. Halgazdálkodási tervek.....	8
1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv.....	8
1.7.7. Világörökségi kezelési terv vagy tervezet.....	8
2. Veszélyeztető tényezők.....	9
3. Kezelési feladatok meghatározása.....	14
3.1 Természetvédelmi célkitűzés.....	14
3.2. Kezelési javaslatok.....	15
3.2.1. Élőhelyek kezelése.....	16
KE-1 Természetközeli erdők.....	21

KE-2 Honos faállományú féltermészetes erdők.....	24
KE-3 Döntően honos faállományú alacsony természetességű erdőgazdálkodási területek és felújítások	27
KE-4 Tájidegen ültetvények.....	29
KE-5 Másodlagos fátlan területek.....	31
KE-6 Kultúrsivatagok	33
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés	36
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések	36
3.2.4. Kutatás, monitorozás.....	37
3.2.5. Mellékletek.....	38
3.2.5.1 A Törökkoppányi erdők (HUDD20046) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület áttekintő térképe (2020)	38
3.2.5.2 A Törökkoppányi erdők (HUDD20046) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület kezelési egységeinek térképe (2019).....	39
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében.....	41
3.3.1. Agrártámogatások	41
3.3.2. Pályázati források.....	45
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja.....	46
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök	46
3.4.2. A kommunikáció címzettjei	47
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel.....	48

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Törökkoppányi erdők kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (KjTT)

1.2. Azonosító kód

HUDD20046

1.3. Kiterjedés

2164.79 ha

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és élőhelyek

A jelölő élőhelyek és fajok felsorolásánál a Natura 2000 terület hivatalos adatlapjának 2018. évi változatát vettük alapul.

1.4.1. Közösségi jelentőségű jelölő élőhelyek

Élőhelykód	Név
91K0	Illír bükkösök (<i>Aremonio-Fagion</i>)
91L0	Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>)
91M0	Pannon cseres-tölgyesek

1.4.2. Közösségi jelentőségű jelölő fajok

Név

nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*)

1.4.3. Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű jelölő fajok

Név

nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*)

kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*)

1.5. Érintett települések

Somogy megye: Igal, Somogyacsa, Somogydöröcske, Somogyszil, Szorosad, Törökkoppány

Tolna megye: Szakcs, Várong

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendeletet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

Település	Megye	Érintett terület		A település területének érintettsége (%)
		(ha)	(%)	
Törökkoppány	Somogy	734,15	33,89	28,49
Somogyszil	Somogy	235,22	10,86	6,12
Somogyacsa	Somogy	516,37	23,84	21,13
Somogydöröcske	Somogy	154,63	7,14	14,29
Szorosad	Somogy	197,98	9,14	30,57
Igal	Somogy	36,69	1,69	1,02
Szakcs	Tolna	253,4	11,70	4,55
Várong	Tolna	37,61	1,74	5,68
Összesen:		2164,79	100	

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Egyéb érintett (átfedő) Natura 2000 terület:

A tervezési területen nincs átfedő, illetve érintett Natura 2000 terület.

Országos jelentőségű védett természeti terület:

A tervezési területen nincs átfedő, illetve érintett országos jelentőségű védett természeti terület.

Ex lege védett területek:

A tervezési területen nincs átfedő, illetve érintett ex lege védett terület.

Helyi jelentőségű védett terület:

A tervezési területen nincs átfedő, illetve érintett helyi jelentőségű védett természeti terület.

Országos ökológiai hálózat:

A tervezési terület teljes egészében része az országos ökológiai hálózatnak, magterület besorolással.

Nemzetközi jelentőségű területek:

A tervezési területen nincs átfedő, illetve érintett nemzetközi jelentőségű terület.

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1 Természetvédelmi kezelési tervek

A tervezési terület védett természeti területtel nem fed át, ezért nem készült kezelési terv a területre vonatkozóan.

1.7.2. Településrendezési eszközök

Településrendezési tervek:

- Igal: szabályozási terv és helyi építési szabályzat módosítás (Egységes szerkezetben) [10/2016. (VIII.01.) önkormányzati rendelet]
- Somogyacsa: szabályozási terv és helyi építési szabályzat [27/2007 (III. 27.) önkormányzati határozat]
- Somogydöröcske: helyi építési szabályzat módosítása [17/2006 (XII. 5.) önkormányzati rendelet]
- Somogyszil: szabályozási terv és helyi építési szabályzat 1. sz. módosítása [10/2009 (XII.15.) önkormányzati rendelet.]
- Szorosad: helyi építési szabályzat [5/2000. (III. 27.) önkormányzati rendelet]
- Törökkoppány: helyi építési szabályzat [5/2000. (III. 13.) sz. önkormányzati rendelet és [14/2002. (X. 24.) önkormányzati rendelet]
- Szakcs Településfejlesztési koncepció [121/2002. (XII.12.) képviselő testületi határozat]
- Várong HÉSZ [8/2003. (XII.3.) önkormányzati rendelet]

Egyéb tervek:

- 2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről
- 1/2005. (II.21) önkormányzati rendelet Tolna Megye Területrendezési Tervéről (egységes szerkezetben a 11/2016. (IX.26.) önkormányzati rendelettel. 45/2016. (IX.23.) közgyűlési határozat Tolna Megye Területrendezési Tervének módosításához kapcsolódó intézkedések megtételéről.
- Somogy Megyei Közgyűlés 15/2004. (XII. 27.) önkormányzati rendelete Somogy Megye Területrendezési Tervéről

1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek

A tervezési területre az erdőterv rendelet alapján a Somogy Megyei Kormányhivatal által 2832/2014 ügyszámon kiadott Igali erdőtervezési körzet körzeti erdőterve (érvényes 2015. január 1. – 2024. december 31.) és a Baranya Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága által 1500/2012 ügyszámon kiadott Tamási erdőtervezési körzet körzeti erdőterve (érvényes 2013. január 1. – 2022. december 31.) vonatkozik.

1.7.4. Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek

A terület a Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Tájon belül legnagyobb részben a 402-es kódszámú Külső-Somogyi vadgazdálkodási tájegységhez, egy kisebb részben pedig a 404-es kódszámú Zselic-Közép-Somogyi Vadgazdálkodási tájegységhez tartozik. Tájegységi vadgazdálkodási terve a Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről szóló 10/2018.(VII.3.) AM rendeletben található. A terv utolsó módosításának dátuma az Országos Vadgazdálkodási Adattár szerint 2018.09.10.

Vadgazdálkodási egység kódszáma	Vadászatra jogosult
14-352650-402	Törökkoppányi Íjász Vadásztársaság
14-351350-402	Bonnyai Vadásztársaság Egyesület
14-354270-404	Somogy Megyei Vadászok Szövetsége

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

A területen halgazdálkodási vízterület nem található, halgazdálkodási terv nem vonatkozik rá.

1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv

A tervezési területre a Víz Keretirányelv hazai megvalósítása körében, az Országos Vízyűjtő-gazdálkodási Terv 1-12 Kapos alegység terve vonatkozik (Közreadja a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság, 2016. április). A felülvizsgálat éve: 2021. (<http://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programelemid=149>)

1.7.7. Világörökségi kezelési terv vagy tervezet

A tervezési terület a tervekészítéskor nem képezi a világörökség részét és nem készült kezelési tervezet.

2. Veszélyeztető tényezők

A területen jelenleg ható veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H = nagy, M = közepes, L = kis jelentőségű)	Érintett terület aránya a jelölő érték szempontjából (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
B06	Fakitermelés (kivéve tarvágás)	M	100	<p>Érintett közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek: 91K0 Illír bükkösök 91L0 Illír gyertyános-tölgyesek 91M0 Pannon cseres-tölgyesek nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>), nyugati pisedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>), kis patkósdenevér (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)</p> <p>A fokozatos felújítógátásokkal letermelt erdők ökológiai léptékben mérve rövid idő alatt veszítik el szinte teljes fás vegetációjukat. Az élőhely ennyire hirtelen történő teljes átalakulása, a mikroklímatis viszonyok évekre történő megváltozása az érzékeny fajok megritkulását, esetenként teljes eltűnését eredményezhetik. Különösen nagy károkat tud okozni az élővilágban, ha a termelés nagyobb összefüggő területen történik, melynek szomszédságában nem található hasonló, megfelelő méretű terület, ahová az élőhelyük megszűnésekor az állatok áthúzódhatnának, illetve ahonnan a későbbiekben a letermelt terület fajkészlete repatriálódhatna.</p> <p>A felújítások során elegyfajjal rendelkező, egykorú, homogén állományok (újbóli) létrehozása ökológiai szempontból kevésbé jó, sérülékenyebb, kisebb diverzitású élőhelyek kialakulását eredményezi.</p>
B07	Lábonálló és fekvő holt fa eltávolítása, beleértve a törmelékét is	M	80	<p>Érintett közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek: 91K0 Illír bükkösök 91L0 Illír gyertyános-tölgyesek 91M0 Pannon cseres-tölgyesek nyugati pisedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>) kis patkósdenevér (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)</p> <p>Az erdőlakó denevérfajok számára a bűvőhelyek, illetve az összes erdőben vadászó denevérfajnak a táplálkozás szempontjából fontosak a holtfák. A xilofág rovarok elsősorban holtfában fejlődnek, így értelemszerűen ezek eltávolítása veszélyezteti</p>

				<p>őket. A holt fák eltávolítása az erdőszerkezet kedvezőtlen alakítását, az erdei mikrohabitatok körének szűkítését okozza.</p> <p>–A nyugati pisedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>) bűvóhelyspecialista faj, kizárólag álló holtfák leváló kéreglemezei alatt kialakuló résekben alkot szülőkolóniákat, tehát állománya függ az ilyen jellegű álló holtfák mennyiségétől. A kis patkósdenevér (<i>Rhinolophus hipposideros</i>) számára táplálkozási szempontból is fontos a holtfák területen való megtartása.</p>
B08	Idős fák eltávolítása (kivéve a lábónálló vagy fekvő holt fát)	M	30	<p><i>Érintett közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek:</i> 91K0 Illír bükkösök 91L0 Illír gyertyános-tölgyesek 91M0 Pannon cseres-tölgyesek nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>), nyugati pisedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>)</p> <p>Az idős fák eltávolítása csökkenti az odúlakó madarak, a jelölő denevérfajok és xilofág rovarok bűvóhelyeinek számát, a természetes erdő- és élőhely szerkezet kedvezőtlen átalakításával jár.</p>
B09	Tarvágás	H	90	<p><i>Érintett közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek:</i> 91K0 Illír bükkösök 91L0 Illír gyertyános-tölgyesek 91M0 Pannon cseres-tölgyesek nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>), nyugati pisedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>), kis patkósdenevér (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)</p> <p>A tarvágással letermelt területek azonnal veszítik el szinte teljes fás vegetációjukat. Az élőhely ennyire hirtelen történő teljes átalakulása, a mikroklímatis viszonyok évtizedekre történő megváltozása az érzékeny fajok megritkulását, esetenként teljes eltűnését eredményezhetik. Különösen nagy károkat tud okozni az élővilágban, ha a termelés nagyobb összefüggő területen történik, melynek szomszédságában nem található hasonló, megfelelő méretű élőhely, ahová az élőhelyük megszűnésekor az állatok áthúzódhatnak, illetve ahonnan a későbbiekben a letermelt terület fajkészlete repatriálódhatna.</p> <p>A felújítások során elegyfajaj nélküli, vagy kevés elegyfajajjal rendelkező, egykorú, homogén állományok (újbóli) létrehozása ökológiai szempontból kevésbé jó, sérülékenyebb, kisebb diverzitású élőhelyek kialakulását eredményezi.</p>
B16	Faanyag szállítása	L	20	<p><i>Érintett közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek:</i> 91K0 Illír bükkösök 91L0 Illír gyertyános-tölgyesek 91M0 Pannon cseres-tölgyesek</p>

				A nem megfelelő időben, vagy nem megfelelő körülmények között (pl. felázott talajon) végzett szállítási tevékenység a természetes élőhelyek rongálásával, zavarásával, az inváziós fajok térnyerésének elősegítésével, erózióval járhat.
B17	Erdészeti talajművelési és egyéb talajkezelési gyakorlatok	L	30	<p>Érintett közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek: 91L0 Illír gyertyános-tölgyesek 91M0 Pannon cseres-tölgyesek nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>)</p> <p>Az erdészeti célú talajművelés a természetes élőhelyek rongálásával, zavarásával, inváziós fajok térnyerésével járhat. Növeli a talajerózió veszélyét és közvetlenül károsíthatja a szarvasbogár fejlődő egyedeit.</p>
B20	Növényvédő szerek erdészeti használata	L	10	<p>Érintett közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek: nyugati pizedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>), kis patkósdenevér (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)</p> <p>A denevérfajok táplálékbázisát képező ízeltlábúak irtása negatívan hathat a táplálkozási lehetőségek beszűkítésével és indirekt toxicitással.</p>
G08	Hal- és vadállomány kezelése	M	80	<p>Érintett közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek: 91K0 Illír bükkösök 91L0 Illír gyertyános-tölgyesek 91M0 Pannon cseres-tölgyesek</p> <p>Az erdők újulatának kialakulását, a természetes felújulás lehetőségét alapvetően korlátozza, erdősítést védő kerítés nélkül esetenként lehetetlenné teszi a túltartott vadállomány. A terület természetes vadeltartó képességét lényegesen meghaladó, mesterségesen fenntartott vadlétszám az erdők szerkezetének és fajkészletének átalakulásához vezet. A vaddisznók felszínbolygatása helyenként nagymértékű, ez utat nyit a gyomosodásnak. A természetes erdődinamikára támaszkodó kezeléseket ellehetetleníti a túltartott vadállomány.</p>
I01	Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok	H	20	<p>Érintett közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek: 91K0 Illír bükkösök 91L0 Illír gyertyános-tölgyesek 91M0 Pannon cseres-tölgyesek</p> <p>Az inváziós lágy- és fásszárúak kiszoríthatják a természetes vegetációt és ezáltal csökkentik a diverzitást, mely negatívan hat az itt élő valamennyi jelölő élőhelyre és fajra.</p>

				<p>Az inváziós idegenhonos fajok közül elsősorban az erdőgazdálkodás során a területre került akác okoz problémát, a felújításokban ültetés nélkül is rendre megjelenik. Emellett komoly veszélyt jelent a gyors terjedésben lévő bálványfa (<i>Ailanthus altissima</i>). A szegélyekaljnövényzetében, és a nyiladékokon főként az aranyvessző jelenik meg.</p>
I02	<p>Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)</p>	M	20	<p><i>Érintett közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek:</i> 91K0 Illír bükkösök 91L0 Illír gyertyános-tölgyesek 91M0 Pannon cseres-tölgyesek</p> <p>Az inváziós lág- és fásszárúak kiszoríthatják a természetes vegetációt és ezáltal csökkentik a diverzitást, mely negatívan hat az itt élő valamennyi jelölő élőhelyre és fajra.</p> <p>Fokozódó veszélyt jelent az inváziós kártevők terjedése (pl: tölgy csipkésposloska (<i>Corythucha arcuata</i>), melyek károkozása nem csak ökológiai, természetvédelmi, de gazdasági szempontból is jelentős.</p>
L01	<p>Természetes abiotikus folyamatok (pl. erózió, feliszapolódás, kiszáradás, elszüllyedés, szikesedés)</p>	L	5	<p><i>Érintett közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek:</i> 91K0 Illír bükkösök 91L0 Illír gyertyános-tölgyesek</p> <p>A meredek domboldalak, keskeny gerincek és patak völgyek erózióknak kitéttek. Különösen erdészeti termelések után nagy a veszélye a talajpusztulásnak, és ennek következtében az élőhely átalakulásának.</p>

Jövőbeli potenciális veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H = nagy, M = közepes, L = kis jelentőségű)	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
N01	Hőmérsékletváltozás (pl. hőmérséklet növekedés és szélsőséges hőmérsékleti értékek) a klímaváltozás következtében	M	70	<p><i>Érintett közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek:</i> 91K0 Illír bükkösök 91L0 Illír gyertyános-tölgyesek</p> <p>A klíma tartós melegedése az élőhelyek átalakulását, a bükkösök visszaszorulását eredményezheti</p>
N02	Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében	M	30	<p><i>Érintett közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek:</i> 91K0 Illír bükkösök 91L0 Illír gyertyános-tölgyesek</p> <p>A szárazodás a nedvességkedvelő társulásokat veszélyezteti</p>
N03	Csapadékmennyiség növekedés vagy változás a klímaváltozás következtében	M	30	<p><i>Érintett közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek:</i> 91L0 Illír gyertyános-tölgyesek 91M0 Pannon cseres-tölgyesek</p> <p>A szélsőséges csapadékviszonyok veszélyeztetik a stabilabb vízellátottságot igénylő társulásokat, a hirtelen lezúduló nagy intenzitású esők fokozzák az eróziót.</p>

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1 Természetvédelmi célkitűzés

A Natura 2000 területek célkitűzései és prioritásai a területek hivatalos Natura 2000 adatlapjain találhatóak.

Általános célkitűzés minden Natura 2000 területen az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot és a kedvező természetvédelmi állapottal összhangban lévő gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

Elsődleges cél a 91L0 Illír gyertyános-tölgyesek (*Erythronion-Carpinion*) és a 91M0 Pannon cseres-tölgyesek, kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása, valamint a 91K0 Illír bükk (*Fagus sylvatica*)-erdők (*Aremonio-Fagion*) kedvező természetvédelmi helyzetének helyreállítása, amennyiben az éghajlatváltozás ezt lehetővé teszi.

További célkitűzés a kijelölés alapjául szolgáló és jelölőnek javasolt fajok (nagy szarvasbogar (*Lucanus cervus*, nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*), kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*)) természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, elsősorban a fajok számára leginkább alkalmas erdőtársulások természetességének és területi kiterjedésének növelésével, különös tekintettel az öreg- és holt fák mennyiségének növelésére.

Az élőhelyekkel kapcsolatos célkitűzések elsősorban a természetkímélő erdőgazdálkodási módok meghonosítása és általánossá tétele révén érhetők el. Az erdők természetessége a folyamatos erdőborítást biztosító gazdálkodás, őshonos fajok egyedeiből jelentős fekvő és álló holt fa mennyiség folyamatos biztosítása és az idős faegyedek kímélete révén javítható. Erdőrészlet szinten a termőhelynek megfelelő fafajokból álló elegyes, változatos korösszetételű és szerkezetű, többszintű faállományt eredményező gazdálkodás folytatása volna célravezető. Fontos a véghasználatra kerülő területek lehetőség szerinti természetes felújítása, az inváziós és tájidegen fajok térfoglalásának visszaszorítása mellett.

Idegenhonos fafaj-dominanciájú vagy elegyes erdőrészekben az eredeti élőhelynek megfelelő őshonos fafajok elegyarányának és vágáskorának növelése révén a természetes élőhelyek helyreállítása a cél.

Főként az utak mentén javasolta természetes erdőszegélyek kialakulásának elősegítése az őshonos cserjefajok térnyerésének biztosításával, az erdőszegélyekhez kötődő védett és közösségi jelentőségű fajok számára kedvező élőhelyek növekedésének elősegítése céljából.

3.2. Kezelési javaslatok

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott kezelési javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára, megadják, hogy a jelölő értékek megőrzéséhez milyen kezelési előírás-javaslatok alkalmazása szükséges. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz. A tervkészítés időpontjában jogszabály alapján kötelezően betartandó előírásokon túli, a célokhöz illeszkedő, kívánatos kezelést megfogalmazó előírás-javaslatok iránymutatásként szolgálnak.

A területen megtalálható, a Natura 2000 adatlapon rögzített közösségi jelentőségű élőhelyek (2019-es állapot szerint):

Natura 2000 élőhelytípus kódja	Natura 2000 élőhelytípus elnevezés	Terület (ha)
*91E0	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	2,6 ha
91F0	Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmenion minoris</i>)	9,544 ha
91L0	Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>)	594,36 ha
91K0	Illír bükk (<i>Fagus sylvatica</i>)-erdők (Aremonio-Fagion)	52,77 ha
91M0	Pannon cseres-tölgyesek	164,16 ha

*kiemelt jelentőségű élőhely

3.2.1. Élőhelyek kezelése

A Natura 2000 területre vonatkozó természetvédelmi célkitűzések eléréséhez a terület egyes részei eltérő kezelést igényelnek, figyelembe véve az ott előforduló élőhelyeket, fajokat, és a jellemző gazdálkodási formákat. A kezelési, élőhelyrekonstrukciós és fejlesztési javaslatokat ezért a Natura 2000 terület egyes lehatárolt részegységeire, úgynevezett kezelési egységekre (KE) vonatkozóan rendszerezi a fenntartási terv, Ott kerülnek felsorolásra a speciális, gazdálkodáshoz köthető javaslatok is. Továbbá megfogalmazásra kerülnek olyan előírás-javaslatok, amelyek alapul szolgálhatnak a jövőbeli támogatási programok kidolgozásához. A gazdálkodók számára ezek az előírás-javaslatok a jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek, betartásuk csak támogatási programokon keresztül, önkéntes vállalás formájában válhat kötelezővé. Ugyanakkor fontos, hogy a már meglévő szabályozók újratervezésekor a Natura 2000 fenntartási tervben foglaltak érvényesítésre kerüljenek, azokkal összhangban valósuljanak meg (erdő-, és vadgazdálkodási tervezés, új nyomvonalas létesítmények tervezése).

A fejezet elején azokat a javaslatokat gyűjtöttük össze, melyek nem csak egy-egy kezelési egységre, hanem a teljes területre érvényesek.

A kezelési egységek lehatárolásakor az élőhelytípusokat vettük figyelembe, amely alapján határozza meg a jelenlegi tájhasználat formáit illetve a természetvédelmi szempontból megfelelő jövőbeni kezelési lehetőségeket, szükségszerűségeket is. A kezelési egységek kialakítása, illetve az érintett egységek kezelési elveinek meghatározásakor döntő fontosságú volt a terület jelölő értékeinek megléte és azok ökológiai igényei.

A terület élőhelytípusai és azok állapota alapján 6 kezelési egység bevezetését javasoljuk. A kezelési egységek lehatárolása a 2017-2018-ban végzett élőhelyfelmérés alapján történt. A kezelési egységek határai az élőhelyfoltokat követik, nem telekhatárokat vagy erdőrészelhatárokat, ezért nem rögzítettek, az élőhelyfoltok esetleges átalakulásával vagy vándorlásával együtt rugalmas módosításuk szükséges. Pontos térbeli lehatárolásuk a fenntartási terv gyakorlati alkalmazása során ezen terv térképmellékletének és leírásainak iránymutatása alapján, a konkrét feladat ismeretében a területen illetékes természetvédelmi őr segítségével, a terület aktuális állapotának megfelelően a helyszínen végzendő.

Gazdálkodáshoz nem köthető általános javaslatok

Területrendezés, építésügy

Az országos és megyei területrendezési, illetve helyi településrendezési szabályzatok követendők. Építési tevékenység engedélyezése csak akkor javasolt, ha az a természetvédelmi célokkal összeegyeztethető, jelölő fajokra és élőhelyekre nincs jelentős káros hatással. Új,

állandó épület és a gazdálkodást segítő ideiglenes létesítmény elhelyezése előtt javasolt a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetni. A településrendezési tervek felülvizsgálatánál érvényesíteni szükséges a természetvédelmi szempontokat, amennyiben lehetőség van rá a Natura 2000 területhez kapcsolódó puffer zónákat kell kijelölni, illetve a természeti területek lehatárolása is kiemelt fontosságú (vizes élőhelyek, vízfolyások, stb.). A települések egészét érintő kezelési előírásokat rendszerint a településrendezési eszközök véleményezésén keresztül lehet és kell érvényesíteni. A településrendezés során figyelembe kell venni a környezet-, a természetvédelem, a tájhasználat és a tájkép formálásának összehangolt érdekeit. A tervezési területen, mivel az az ökológiai hálózat magterületében található, a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény értelmében beépítésre szánt terület nem jelölhető ki. A Natura 2000 területen jelentős ipari, gazdasági terület kijelölése nem javasolt.

Közlekedés

Közlekedésre a meglévő utak használhatók, új utak kialakítása kerülendő, azok csak különösen indokolt esetben, a természetvédelmi kezelő véleményének figyelembe vételével valósíthatók meg. A terület mindkét erdőtömbjében található aszfaltozott erdészeti utak. A közlekedési fejlesztések, illetve karbantartási tevékenységek során az illetékes természetvédelmi kezelővel egyeztetés javasolt (esetleges depóniák helyei, stb.)

Turizmus

A területen a zöld turizmus lehetőségei adóttak, melynek keretében már kiépült több turistaút, ami a vizsgált területen halad keresztül. Az infrastruktúra további fejlesztésekor az illetékes természetvédelmi kezelő véleményét javasoljuk figyelembe venni. A turizmus és a természetvédelem közötti összhangot megfelelő tájékoztatással biztosítani lehet. Fontos a turistautak megfelelő karbantartása.

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet értelmében technikai jellegű sporttevékenységek, valamint 100 főt meghaladó tömegrendezvények (pl. táborok, sportesemények) a Natura 2000 területen belül csak hatósági engedéllyel, a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetve végezhetők, illetve tarthatók.

Bányászat

Ásványi nyersanyag, talaj kitermelése, nyílt színi bányászati tevékenység, új bányatelek kijelölése természetvédelmi szempontból nem javasolt.

Ipari tevékenység:

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 8.§ (2) értelmében a védett természeti területnek nem minősülő Natura 2000 területen tilos engedély nélkül vagy az engedélytől eltérő módon olyan tevékenységet folytatni, illetve olyan beruházást végezni, amely a terület védelmi céljainak a megvalósítását akadályozza. Ennek megfelelően ipari tevékenység csak akkor engedélyezhető, ha a természetvédelmi célok elérésére nincs jelentős negatív hatással.

Gazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatok

Vadgazdálkodás

A területen (mint a megye legtöbb részén) a túltartott vadállomány nyoma mindenütt észrevehető. A vadállományt a terület vadeltartó képességének megfelelő szintre javasolt csökkenteni. Ennek érdekében jelentős mértékben növelni szükséges a kilövések számát, mérsékelni a vad etetését, és mellőzni gyógyszeresítésüket. A területen hosszútávon csak őshonos vadfajok állományainak fenntartása kívánatos. Fontos a terület további gyomosodásának megakadályozása a szórók, etetők környékén. Ügyelni kell arra, hogy a kiszórt takarmány ne tartalmazzon a terület fertőzésére alkalmas propagulumot. Amennyiben a vadgazdálkodási létesítmények környékén mégis inváziós fajok jelennek meg, gondoskodni kell azok eltávolításáról, további terjedésük megelőzéséről. A terület természetességének megőrzése, a gyomosodás elkerülése érdekében fontos, hogy a természetközeli helyeken, azok szomszédságában új sózó, szóró, etetőhely ne kerüljön kialakításra, ezért vadgazdálkodási létesítmények kialakítása, elhelyezése előtt a terület természetvédelmi kezelőjével egyeztetni szükséges.

Kezelési egységek

Kód	Kezelési egység megnevezése	Á-NÉR élőhely	Élőhely Natura 2000 kód	Jellemzők:
KE-1	Természetközeli erdők	K2- Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek, K5- Bükkösök, L2a- Cseres-kocsánytalan tölgyesek	91L0- Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>), 91K0- Illír bükk (<i>Fagus sylvatica</i>)-erdők (Aremonio-Fagion), 91M0- Pannon cseres-tölgyesek	Közösségi jelentőségű élőhelytípusba sorolható erdők többsége, amelyek még természetesnek tekinthetők, kevéssé vagy közepesen degradáltak (NS 3-4), fajkészletük és szintezettségük nem jelentősen módosult, bár a korszerkezetben jelentős homogenitás jellemző.
KE-2	Honos faállományú féltermészetes erdők	K2 x RCb- Jellegtelen gyertyános-kocsánytalan tölgyesek, L2a x RCb- Jellegtelen cseres-kocsánytalan tölgyesek, J5 x RBb- Jellegtelen égerligetek, J6 x RBb Jellegtelen kőris ligetek, RBa- Óshonos fafajú puhafás pionír erdők, RBb- Óshonos fafajú puhafás jellegtelen erdők, RCb- Óshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők	91E0-* Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők 91F0- Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén 91L0- Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>), 91M0- Pannon cseres-tölgyesek	Közepesen vagy erősen degradált, jellegtelen, de honos állományú (szálanként tájidegen elemek előfordulhatnak), természetes élőhelytípushoz sorolható vagy teljesen jellegtelen élőhelyfoltok, ahol a gyomok részaránya megnövekedett, a szintezettség gyakran hiányos vagy aránytalan (NS 2-3).
KE-3	Döntően honos faállományú alacsony természetességű erdőgazdálkodási területek és felújítások	P1- Óshonos fafajú fiatalosok, P8- alacsony Vágásterületek, RDa- Óshonos lombos fajokkal elegyes fenyves származékerdők, RDb- Óshonos lombos fajokkal elegyes idegenhonos lombos erdők	-	Intenzív erdőgazdálkodás miatt jelentősen átalakult, leromlott élőhelyek, az inváziós és/vagy tájidegen fajok aránya jelentős, meghatározó. A fajkészlet minden esetben jelentősen sérült, a szintezettség esetenként lehet megfelelő
KE-4	Tájidegen ültetvények	S1-Akác ültetvények, S3- Egyéb ültetett tájidegen lombos erdők, S4- Ültetett erdei- és feketefenyvesek, S7- Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok	-	Tájidegen faállományú gazdasági erdők, honos elemeket csak szálanként, többnyire spontán újulatként találunk. Aljnövényzetük döntően gyomos, gyakran inváziós fajokkal érintett.
KE-5	Másodlagos fátlan területek	OA- Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek, OB- Jellegtelen üde gyepek, OB x OD- Jellegtelen üde gyepek	-	Jellegtelen, gyomosodó, gyakran inváziós fajokkal fertőzött gyepterületek és cserjésedő változataik.

		lágyszárú özőnfajok jelentős állományával, OB x P2b- Cserjésedő jellegtelen üde gyepek, OC- Jellegtelen száraz- vagy félszáraz gyepek, OC x P2b- Cserjésedő jellegtelen száraz- vagy félszáraz gyepek, OD- Lágyszárú özőnfajok állományai, OF x OD- Magaskórós ruderalis gyomnövényzet lágyszárú özőnfajok jelentős állományával		
KE-6	Kultúrsivatagok	T1-Intenzív szántók, T6-Extenzív szántók, U11-Utak, U4-Telephelyek, roncsterületek	-	Teljesen mesterséges területek, változatos kiképzéssel

A kezelési egységek térképi ábrázolását ld. a 3.2.5 fejezetben.

KE-1 Természetközeli erdők

(a) Kezelési egység kódja: KE-1

(b) Kezelési egység meghatározása: Természetközeli erdők

Ebbe a kezelési egységbe soroltuk a jó természetességű, termőhelynek megfelelő, honos fajkészletű, idősebb vagy változatos korú, elegyes, megfelelő szintezettségű faállományokat. Részben természet szerű lágyszárú és cserjeszinttel rendelkező erdők (bár a vad károsító hatása ezekben is erőteljesen érzékelhető). Főleg gyertyános-kocsánytalan tölgyesek, bükkösök, cseres-kocsánytalan tölgyesek, szurdokerdők. Ebbe a kezelési egységbe tartoznak a természetvédelmi szempontból legértékesebb területek, a kijelölés alapjául szolgáló élőhelyek legnagyobb arányban és legtermészetesebb állapotban ezeken a részeken található. Ökológiai szempontból az idősebb, vagy vegyes korú, idős egyedeket is tartalmazó állományok sokkal értékesebbek, több védett és jelölő fajnak nyújtanak élő-, szaporodó- vagy táplálkozóhelyet, ezért az ide sorolt állományok jelentős része idősebb.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek: K2- Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek, K5-Bükkösök, L2a- Cseres-kocsánytalan tölgyesek

Érintett Natura 2000 élőhelyek: 91L0- Illír gyertyános-tölgyesek (*Erythronion-Carpinion*), 91K0- Illír bükk (*Fagus sylvatica*)-erdők (Aremonio-Fagion), 91M0- Pannon cseres-tölgyesek

Érintett közösségi jelentőségű jelölő vagy jelölőnek javasolt fajok: nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*).

Érintett egyéb közösségi jelentőségű vagy kiemelt fajok: darázsölyv (*Pernis apivorus*), nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*), skarlátbogár (*Cucujus cinnabarinus*), díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*), csíkos medvelepke (*Euplagia quadripunctaria*), kis apollólepke (*Parnassius mnemosyne*), horgasszörű denevér (*Myotis nattereri*), havasi cincér (*Rosalia alpina*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), barna varangy (*Bufo bufo*), dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*), harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*), fehérszélű törpedenevér/durvavitorlájú törpedenevér (*Pipistrellus kuhlii/Pipistrellus nathusii*), fűrgegyík (*Lacerta agilis*), zöld gyík (*Lacerta viridis*), faligyík (*Podarcis muralis*), erdei sikló (*Zamenis longissimus*).

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egység esetében legfontosabb a jó természeti állapot megőrzése, az őshonos fafajú, az élőhelytípusnak megfelelő cserje- és gyepszinttel rendelkező, elegyes, vegyes korú, idegenhonos fajoktól mentes, idős állományrészeket és holtfát is tartalmazó erdők kialakítása és fenntartása. A természetes állapotú, közösségi jelentőségű jelölő élőhelynek minősülő állományok hosszútávú, folyamatos fenntartását a folyamatos erdőborítást biztosító gazdálkodási módokkal lehet elérni, amennyiben a termőhelyi és erdőállomány-viszonyok azt

lehetővé teszik. Az erdő életközösségének diverzitását jelentősen befolyásolja a benne található holtfa mennyisége, ezért az álló- és fekvő holtfa folyamatos jelenlétét javasolt biztosítani. Az élőhelyek természetességére veszélyt jelent a nagy mennyiségű idegenhonos és inváziós fafaj jelenléte, ezek visszaszorítása, terjedésük, spontán megjelenésük megelőzése kiemelt feladat.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

- A természet védelméről szóló 1996.évi LIII. törvény
- 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről
- Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény
- 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról
- A körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásról szóló 47/2014. (IV. 24.) VM rendelet alapján készült, 2013.01.01-2022.12.31-ig hatályos Tamási és a 2015.01.01-2024.12.31-ig hatályos Igali Erdőtervezési Körzet körzeti erdőtervének előírásai

b) Javasolt előírások:

Kód	Kategória	Erdőterületekre vonatkozó előírások
E03	Adminisztráció	A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökzöld vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés.
E13	Erdőszegély	Állománynevelés során a nyiladékok és állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során a tájidegen növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel).
E16	Fajvédelem	A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha (az állomány átlagos átmérőjét elérő közép- vagy mellmagassági átmérőjű) álló és fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.
E17	Fajvédelem	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása.
E19	Fajvédelem	Az elő- és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok kímélete.
E26	Állománynevelés	Az előhasználatok során biztosítani kell az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyását, fenntartását,

		lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.
E27	Állománynevelés	A természetes erdőtársulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása.
E28	Állománynevelés	Természetes-, természetszerű- és származék természetességi állapotú erdőkben a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása.
VA01	Vadgazdálkodás	Szóró, sózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

(f) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A területen alapvetően nem szükséges rekonstrukció vagy fejlesztés, a zavartalan körülmények biztosítása, a beavatkozások minimalizálása, a természetes folyamatok érvényre juttatása elégséges. A folyamatos erdőborítás felé való elmozdulás mellett drasztikus beavatkozásoktól mentes erdőgazdálkodási megoldásokkal, kíméletes technológiák alkalmazásával lehet biztosítani az élőhely jelenlegi állapotát.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egységbe a terület legértékesebb erdői tartoznak, melyek megőrzése alapvető fontosságú a természetvédelmi célok elérése érdekében. A jelölő erdei élőhelyek természetességének megőrzése illetve javítása olyan kezelést kíván, amely a gazdálkodói érdekek mellett a természetvédelmi szempontokat is figyelembe veszi. A folyamatos erdőborítás biztosításával, a természetszerű faj- és korszerkezet kialakulását támogató erdőgazdálkodással az illír gyertyános-tölgyesek, az illír bükkösök és a pannon cseres-tölgyesek, és ezzel a jelölő állatfajok élőhelye hosszú távon megőrizhető. A nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), a nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*), és valamennyi xilofág, odúlakó, vagy a pusztuló faegyedek biztosította mikrohabitatokhoz bármilyen módon kötődő fajok megőrzését szolgálják az idős állományok és faegyedek, valamint a holt faanyag folyamatos jelenlétét célzó javaslatok. Az inváziós fajok terjedésének megelőzése, illetve megakadályozása minden hazai élőhely megőrzéséhez alapvető fontosságú.

KE-2 Honos faállományú féltermészetes erdők

(a) Kezelési egység kódja: KE-2

(b) Kezelési egység meghatározása: Honos faállományú féltermészetes erdők

Ebbe a kezelési egységbe tartoznak a döntően honos fafajokból álló, de alacsonyabb természetességű erdők. Az ide sorolt állományok között sok a homogén, jellegtelen, egykorú ültetvény. A cserje és a lágyszárú szint sokszor természetesebb képet mutat a felette növekvő erdőnél. Gyakoriak a gyomos aljnövényzetű és/vagy inváziós vagy idegenhonos fajokkal fertőzött / elegyes részek is. A területen az idősebb állományokban inkább csak szálanként, de a bolygatott részekben helyenként tömegesen jelenik meg a bálványfa.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek: K2 x RCb- Jellegtelen gyertyános-kocsánytalan tölgyesek, L2a x RCb- Jellegtelen cseres-kocsánytalan tölgyesek, J5 x RBb- Jellegtelen égerligetek, J6 x RBb Jellegtelen kőris ligetek, RBA- Őshonos fafajú puhafás pionír erdők, RBb- Őshonos fafajú puhafás jellegtelen erdők, RCb- Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

Érintett Natura 2000 élőhelyek: 91E0-* Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*), 91F0- Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*), 91L0- Illír gyertyános-tölgyesek (*Erythronion-Carpinion*), 91M0- Pannon cseres-tölgyesek

Érintett közösségi jelentőségű jelölő vagy jelölőnek javasolt fajok: nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*),

Érintett egyéb közösségi jelentőségű vagy kiemelt fajok: darázsölyv (*Pernis apivorus*) nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*), skarlátbogár (*Cucujus cinnabarinus*), díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*), csíkos medvelepke (*Euplagia quadripunctaria*), horgasszörű denevér (*Myotis nattereri*), havasi cincér (*Rosalia alpina*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), barna varangy (*Bufo bufo*), dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*), harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*), fehérszélű törpedenevér/durvavitorlájú törpedenevér (*Pipistrellus kuhlii/Pipistrellus nathusii*), szoprán törpedenevér (*Pipistrellus pygmaeus*), rőt koraidenevér (*Nyctalus noctula*), szőröskarú koraidenevér (*Nyctalus leisleri*), fűrgegyík (*Lacerta agilis*), zöld gyík (*Lacerta viridis*), faligyík (*Podarcis muralis*), erdei sikló (*Zamenis longissimus*), kis apollólepke (*Parnassius mnemosyne*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A féltermészetes állapotú, közösségi jelentőségű jelölő élőhelynek minősülő állományok állapotának javulását természetközeli erdőgazdálkodással, az állományok elegyességének, színtettségének, koreloszlásának javítását célzó kezelésekkel lehet elérni. Az erdő életközösségének diverzitását jelentősen befolyásolja a benne található holtfa mennyisége, ezért fontos az álló- és fekvő holtfa folyamatos jelenlétének biztosítása. Az élőhelyek természetességére veszélyt jelent a területen belül előforduló nagy mennyiségű idegenhonos és

inváziós fafaj jelenléte. Az erdészeti beavatkozások során javasolt a tájidegen fajok fokozatos eltávolítása, és a honos fajok (különös tekintettel a társulásnak megfelelő elegendő fajokra) megsegítése. Az agresszívan terjedő özönfajok (bálványfa) visszaszorítása, terjedésük, spontán megjelenésük megelőzése szintén fontos feladat.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

- A természet védelméről szóló 1996.évi LIII. törvény
- 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről
- Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény vonatkozó rendelkezései
- 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról
- Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló „VP4-12.2.1-16 - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések”
- A körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásról szóló 47/2014. (IV. 24.) VM rendelet alapján készült, 2013.01.01-2022.12.31-ig hatályos Tamási és a 2015.01.01-2024.12.31-ig hatályos Igali Erdőtervezési Körzet körzeti erdőtervének előírásai

b) Javasolt előírások:

Kód	Kategória	Erdőterületekre vonatkozó előírások
E03	Adminisztráció	A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökerdő vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés.
E09	Egyéb	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmét figyelembe véve jelölhetők ki.
E13	Erdőszegély	Állománynevelés során a nyiladékok és az állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel).
E16	Fajvédelem	A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha (az állomány átlagos átmérőjét elérő közép- vagy mellmagassági átmérőjű) álló és fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.

E17	Fajvédelem	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábbon álló holtfák meghagyása.
E19	Fajvédelem	Az elő- és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok kímélete.
E25	Fajvédelem	Erdészeti termékek szállításának, faanyag közelítésének korlátozása gyepterületen, tisztáson (a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok védelme érdekében).
E26	Állomány-nevelés	Az előhasználatok során biztosítani kell az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyását, fenntartását, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.
E27	Állomány-nevelés	A természetes erdőtársulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása.
E28	Állomány-nevelés	Természetes-, természetyszerű- és származék természetességi állapotú erdőkben a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása.
E29	Állomány-nevelés	A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fafajok eltávolítása.
E31	Állomány-nevelés	A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolítása.
E51	Felújítás	Felújítás tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal.
VA01		Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Élőhelyrekonstrukciós beruházások nem indokoltak, természetközeli gazdálkodási módokkal az állományok szerkezete, fajösszetétele javítható, a KE-1-be sorolt természetközeli erdőkhöz hasonlóvá alakítható. Az inváziós fajok elleni védekezés jelentős költségekkel jár, érdemes pályázati források igénybevételel kiterjeszteni az ápolási, nevelési és felújítási munkákhoz kapcsolódó kezeléseket.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység a féltermészetes állapotú erdőket takarja, amelyek azonban már erős vagy közepes degradáltságot mutatnak. Ezért elsődleges cél a természetességi mutatók javítása, a kezelési egység kezelési szempontjainak kidolgozásakor ezt vettük figyelembe.

KE-3 Döntően honos faállományú alacsony természetességű erdőgazdálkodási területek és felújítások

(a) Kezelési egység kódja: KE-3

(b) Kezelési egység meghatározása: Döntően honos faállományú alacsony természetességű erdőgazdálkodási területek és felújítások

Ide kerültek a honos fafajú fiatalosok, a friss vágásterületek, valamint az idegenhonos faállományokat jelentős arányban tartalmazó leromlott, erősen degradált, alacsony természetességű erdők is.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek: P1- Őshonos fafajú fiatalosok, P8-Vágásterületek, RDa- Őshonos lombos fafajokkal elegyes fenyves származékerdők, RDb- Őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos erdők

Érintett Natura 2000 élőhelyek: -

Érintett közösségi jelentőségű jelölő vagy jelölőnek javasolt fajok: nyugati pisedenevér (*Barbastella barbastellus*),

Érintett közösségi jelentőségű vagy egyéb kiemelt fajok

díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*), horgasszörű denevér (*Myotis nattereri*), fehérszélű törpedenevér/durvavitorlájú törpedenevér (*Pipistrellus kuhlii/Pipistrellus nathusii*), szoprán törpedenevér (*Pipistrellus pygmaeus*), rőt koraidenevér (*Nyctalus noctula*), szőröskarú koraidenevér (*Nyctalus leisleri*), fűrgegyík (*Lacerta agilis*), zöld gyík (*Lacerta viridis*), faligyík (*Podarcis muralis*), erdei sikló (*Zamenis longissimus*), *Helix pomatia*, kis apollólepke (*Parnassius mnemosyne*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Az alacsony természetességű állományok állapotának javulását a honos fafajok előtérbe helyezésével, a természetszerű fajösszetétel és erdőszerkezet irányába ható gazdálkodás folytatásával lehet elérni. Az élőhelyek természetességére veszélyt jelent a nagy mennyiségű idegenhonos és inváziós fafaj jelenléte, ezek visszaszorítása, terjedésük, spontán megjelenésük megelőzése kiemelt feladat.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

- A természet védelméről szóló 1996.évi LIII. törvény
- 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről
- Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény vonatkozó rendelkezései
- 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról
- Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló „VP4-12.2.1-16 - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések”
- A körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásról szóló 47/2014. (IV. 24.) VM rendelet alapján készült, 2013.01.01-2022.12.31-ig hatályos Tamási és a 2015.01.01-2024.12.31-ig hatályos Igali Erdőtervezési Körzet körzeti erdőtervének előírásai

b) Javasolt előírások:

Kód	Kategória	Erdőterületekre vonatkozó előírások
E13	Erdőszegély	Állománynevelés során a nyiladékok és állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során a tájidegen növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel).
E16	Fajvédelem	A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha (az állomány átlagos átmérőjét elérő közép- vagy mellmagassági átmérőjű) álló és fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.
E17	Fajvédelem	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása.
E19	Fajvédelem	Az elő- és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok kímélete.
E29	Állománynevelés	A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fafajok eltávolítása.
E30	Állománynevelés	Az idegenhonos vagy tájidegen fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az őshonos fafajok egyedeinek megőrzése az alsó- és a cserjeszintben is.
E31	Állománynevelés	A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolítása.

E51	Felújítás	Felújítás tájhonos fajokkal, illetve célállománnyal.
E58	Felújítás	Az erdőfelújítások során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása.
E77	Állománynevelés	Az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedeinek eltávolítása során tekintettel kell lenni a túlzott mértékű kitermelés okozta lékesedés elkerülésére a kitermelésre kerülő egyedek kijelölésével vagy a kitermelt idegenhonos fajok egyedeinek helyén, kézi munkával, talaj-előkészítés nélkül, mesterséges felújítás elvégzésével.
VA01		Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

(f) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A meglévő, idegenhonos elegyű állományokban az erdőművelés során a honos fajok megsegítésével, a felújítások során pedig a honos, termőhelyazonos, a természetes fajösszetételnek megfelelő állományok kialakításával fejleszthető az élőhelytípus.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

Az alacsony természetességű állományok természetességének fokozása fontos kiegészítője a természetszerű erdők kezelésének is, elsősorban a gyomok és inváziós fajok terjedésének gátlásán keresztül.

KE-4 Tájidegen ültetvények

(a) Kezelési egység kódja: KE-4

(b) Kezelési egység meghatározása: Tájidegen ültetvények

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek: S1-Akác ültetvények, S3- Egyéb ültetett tájidegen lombos erdők, S4- Ültetett erdei- és fekete fenyvesek, S7- Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok

Érintett Natura 2000 élőhelyek: -

Érintett közösségi jelentőségű vagy egyéb fontos fajok: nyugati piszcedenevér (*Barbastella barbastellus*), díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*), horgasszörű denevér (*Myotis nattereri*), fehérszélű törpedenevér/durvavitorlájú törpedenevér (*Pipistrellus kuhlii/Pipistrellus nathusii*),

szoprán törpedenevér (*Pipistrellus pygmaeus*), rőt koraidenevér (*Nyctalus noctula*), szőröskarú koraidenevér (*Nyctalus leisleri*), fűrgegyík (*Lacerta agilis*), zöld gyík (*Lacerta viridis*), faligyík (*Podarcis muralis*), erdei sikló (*Zamenis longissimus*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A tájidegen fafajok alkotta állományok állapotának javulását fafajcserével (szükség esetén fokozatosan, több vágásforduló alatt elvégezve), a honos fafajok előterbe helyezésével lehet elérni. Kímélni kell a természetes úton megjelent, őshonos fafajok egyedeit mind a felső- és alsó lombkoronaszintben, mind pedig a felújítási (cserje) szintben. Az élőhelyek természetességére veszélyt jelent a területen belül előforduló nagy mennyiségű idegenhonos és inváziós fafaj jelenléte, ezek visszaszorítása, terjedésük megelőzése kiemelt feladat.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

- A természet védelméről szóló 1996.évi LIII. törvény
- 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről
- Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény vonatkozó rendelkezései
- 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról
- Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló „VP4-12.2.1-16 - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések”
- A körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásról szóló 47/2014. (IV. 24.) VM rendelet alapján készült, 2013.01.01-2022.12.31-ig hatályos Tamási és a 2015.01.01-2024.12.31-ig hatályos Igali Erdőtervezési Körzet körzeti erdőtervének előírásai

b) Javasolt előírások:

Kód	Kategória	Erdőterületekre vonatkozó előírások
E26	Állománynevelés	Az előhasználatok során biztosítani kell az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyását, fenntartását, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.
E51	Felújítás	Felújítás tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal.
E58	Felújítás	Az erdőfelújítások során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása.

E62	Felújítás	Az idegenhonos és tájidegen fafajú faállományok véghasználata és felújítása során a természetes cserje- és lágyszárú szint kímélete, valamint a talajtakaró megóvása.
E64	Felújítás	Az idegenhonos és tájidegen fafajú erdők véghasználata során a tájhonos fafajok egyedeinek meghagyása (az alsó- és lehetőség szerint a cserjeszintben is).
E65	Felújítás	Intenzíven terjedő idegenhonos fafaj felújításokban történő alkalmazásának teljes körű mellőzése.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egységbe tartozó idegenhonos erdőállományok letermelése után törekedni kell a szerkezetátalakításra fafajcsere útján. Az intenzíven terjedő akác átalakítása jelentős költségekkel jár, melyet lehetőség szerint pályázati forrásból érdemes fedezni.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

A Natura 2000 területeken elsődleges cél a tájhonos élőhelyek rekonstrukciója, a védelmi szintnek megfelelő természetesség elérése, és a környező értékes területek idegenhonos fajokkal való fertőződésének megelőzése. Az idegenhonos fafajú erdőállományok a természetes, őshonos állományok számára is alkalmas termőhelyeken tenyésznek. Visszaszorításuk legjobb módja a véghasználatot követő szerkezetátalakítás, illetve az előhasználatok során az őshonos fajok egyedeinek kímélete.

KE-5 Másodlagos fátlan területek

(a) Kezelési egység kódja: KE-5

(b) Kezelési egység meghatározása: Másodlagos fátlan területek

Gyeppek a területen csak igen kis kiterjedésben találhatóak, ezek többnyire vadföldek vagy útszéli mezsgyék. Erősen gyomosodó mezofil élőhelyek jelentős aranyvessző (*Solidago sp.*) fertőzöttséggel.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek: OB- Jellegtelen üde gyeppek, OB x OD- Jellegtelen üde gyeppek lágyszárú özönfajok jelentős állományával, OB x P2b- Cserjésedő jellegtelen üde gyeppek, OC- Jellegtelen száraz- vagy félszáraz gyeppek, OC x P2b- Cserjésedő jellegtelen száraz- vagy

félszáraz gyepek, OD- Lágyszárú özönfajok állományai, OF x OD- Magaskórós ruderális gyomnövényzet lágyszárú özönfajok jelentős állományával

Érintett Natura 2000 élőhelyek: -

Érintett közösségi jelentőségű fajok: díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*), csíkos medvelepke (*Euplagia quadripunctaria*), kis apollólepke (*Parnassius mnemosyne*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), barna varangy (*Bufo bufo*), dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*), harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*), fűrgegyík (*Lacerta agilis*), zöld gyík (*Lacerta viridis*), faligyík (*Podarcis muralis*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Természetvédelmi szempontból kevésbé értékes területek, kezelésük célja elsősorban a környező, természetesebb élőhelyek inváziós fajokkal való fertőződésének megakadályozása. Ennek eléréséhez, illetve a természetességük javításához egyaránt rendszeres kaszálásra van szükség, lehetőleg évente többször, az inváziós növényfajok termésérése előtt. A vaddisznó állományának csökkentésével a gyomosodást előidéző túrások száma, kiterjedése is csökkenne.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

- A hatályos jogszabályok értelmében a tervezési terület valamennyi gyeperővel hasznosítású területeire a 269/2007. (X.18.) Korm. rendeletben meghatározott földhasználati szabályok vonatkoznak.
- A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
- 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről
- Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény vonatkozó rendelkezései
- 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról
- A körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásról szóló 47/2014. (IV. 24.) VM rendelet alapján készült, 2013.01.01-2022.12.31-ig hatályos Tamási és a 2015.01.01-2024.12.31-ig hatályos Igali Erdőtervezési Körzet körzeti erdőtervének előírásai

b) Javasolt előírások:

Kód	Kategória	Erdőterületekre vonatkozó előírások
GY26		Inváziós fás szárúak mechanikus irtása.
GY105	tisztító kaszálás	Minden évben tisztító kaszálás elvégzése.
GY107	tisztító kaszálás	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása.

GY108	tisztító kaszálás	Erősen fertőzött foltok sokkoló kaszálással történő kezelése évente legalább háromszor.
GY109	tisztító kaszálás	A lekaszált inváziós növények eltávolítása a területről a kaszálást követő 30 napon belül.
GY119	rekonstrukció	Élőhelyrekonstrukció.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A gyepék természetességének javítása, az inváziós fajok visszaszorítása rendszeres, évente többször elvégzett kaszálással lehetséges. Természetvédelmi szempontból a roncsolt gyepterületek erdősítése sem kifogásolt.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység és a környező területek szempontjából is a legfontosabb feladat az inváziós fajok visszaszorítása. Ezzel megelőzhető a területek további degradációja, esetleg természetességük is javítható.

KE-6 Kultúrsivatagok

(a) Kezelési egység kódja: KE-6

(b) Kezelési egység meghatározása: Kultúrsivatagok

Természetvédelmi szempontból értéktelen, illetve a természetvédelem érdek és hatáskörén kívül eső, intenzív emberi hasznosítás alatt álló területek. Ide soroltuk a szántóterületeket és a szántott vadföldeket, utakat, erdei rakodót, az épületeket és közvetlen roncsolt környezetüket.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek: T1-Intenzív szántók, T6-Extenzív szántók, U11-Utak, U4-Telephelyek, roncssterületek

Érintett Natura 2000 élőhelyek: -

Érintett közösségi jelentőségű fajok: vöröshasú unka (*Bombina bombina*), fűrgye gyík (*Lacerta agilis*), zöld gyík (*Lacerta viridis*), faligyík (*Podarcis muralis*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Heterogén hasznosítású területek, de minden esetben szükséges, hogy az ott folyó tevékenység a környező Natura 2000 területek állapotát, életközösségeit ne veszélyeztesse.

A szántók esetében a legfontosabb cél a környező értékesebb területek szennyeződésének megakadályozása. Ehhez javasolt a szántóterületek szegélyén honos fajokból álló fás-cserjés, pufferezónaként funkcionáló mezsgyék kialakítása. Javasolt a vegyszerhasználat lehetőség szerinti minimalizálása, a vegyszerek mennyiségének, a kijuttatás módjának és idejének gondos megválasztása, illetve a biogazdálkodásban használatos szerek előnyben részesítése.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A 275/2004. (X.8.) Korm. rendeletben meghatározottak betartása szükséges:

8. § * (1) * A Natura 2000 terület fenntartási céljainak elérését nem veszélyeztető vagy nem sértő és a Natura 2000 terület jelölésekor jogszerűen, végleges engedélynek megfelelően folytatott tevékenység korlátozás nélkül folytatható.

(2) A védett természeti területnek nem minősülő Natura 2000 területen tilos engedély nélkül vagy az engedélytől eltérő módon olyan tevékenységet folytatni, illetve olyan beruházást végezni, amely - a 4. § (1) bekezdésére figyelemmel - a terület védelmi céljainak a megvalósítását akadályozza.

9. § (5) * A közút, a vasút, az energetikai hálózat fenntartásához, kezeléséhez szükséges tevékenységek - a 4. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezések figyelembevételével és az elengedhetetlenül szükséges igénybevétel mellett - a természetvédelmi hatóság engedélye, illetve szakhatósági hozzájárulásának kikérése nélkül végezhetők.

b) Javasolt előírások:

Kód	Kategória	Erdőterületekre vonatkozó előírások
SZ01	betakarítás	Napnyugtától napkeltéig gépi munkavégzés nem megengedett.
SZ04	betakarítás	Pillangósok esetén természetkímélő kaszálás és vadriasztó lánc használata.
SZ09	fajvédelem	A növénytermesztéssel kapcsolatos technológiai munkálatok során bármilyen depóniát csak szántókon lehet létrehozni, és ott legfeljebb 2 hónapig lehet tárolni.
SZ15	növényvédelem	A parcella szélein legalább 6 m széles növényvédő szer mentes táblaszegély elhagyása, a táblaszegélyben szükség esetén mechanikai gyomirtás végzése.

SZ22	növényvédelem	Rágcsálóirtó szerek és talajfertőtlenítő szerek nem alkalmazhatók.
SZ56	élőhely-rekonstrukció	Mezőgazdasági földterület első erdősítése, őshonos fajokkal, támogatható.
SZ63	gyepesítés	Tájjidegen fűmagkeverékkel történő vetés nem megengedett.
SZ74	élőhely-rekonstrukció	Őshonos fajokból álló fasorok, facsoportok, szoliter fák, cserjefoltok telepítése.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A terület teljes egészében potenciális erdő terület, így a természetes fafajkészletű erdők kialakítása támogatandó tevékenység.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

Természetvédelmi szempontból értéktelen területek, a kezelési javaslatok célja a környező értékesebb területek megóvása.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Az élőhelyrekonstrukciós javaslatok kezelési egységként kifejtésre kerültek. Általánosságban, a természetesebb fafaj- és korösszetételű állományok, a vágáskorok, a holtfa arányának, a degradált területek természetszerűségének és az élőhelykínálat változatosságának növelése, az idegenhonos és inváziós fajok visszaszorítása a legfontosabb feladat.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

Nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*) - A nagy szarvasbogár számára jellemzően a KE-1, KE-2, KE-3 kezelési egységek jelentenek alkalmas élőhelyet. A termőhelyazonos és idősebb tölgyes faállomány részarányának növelése, valamint az álló és fekvő holtfa állomány növekedése – az állomány helyzetét javíthatná. A tölgyesekben talajelőkészítő munkálatok esetén a tuskózást kerülni érdemes a lárvák megóvása érdekében.

Nyugati pisedenevér (*Barbastella barbastellus*) - A faj védelme szempontjából kiemelten fontos az idős és odvas faegyedek megtartása az erdőterületeken. Élőhelyének védelme szorosan összefügg a xilofág jelölő rovarfajok védelmével, hiszen élőhelyi igényeik is hasonlóak. Így érdekükben kiemelt cél kell hogy legyen az idős tölgyesek védelme, a vágásérettségi korok emelése, a nevelővágások során a lábon száradó, és lábon száradt faegyedek megóvása, a földön fekvő, korhadó faanyag meghagyása.

Kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*) - A faj táplálékbázisát képező ízeltlábúak irtása negatívan hathat e fajra, a táplálkozási lehetőségek beszűkítésével és indirekt toxicitással, ezért lehetőleg javasolt kerülni a vegyszeres rovarirtást. A változatos kor- és fafajösszetételű erdők kialakítását célzó gazdálkodási módok támogatandóak, mivel ezek az optimális táplálkozóhelyek. Kerülendő az erdőfelújítás idegenhonos fajokkal, mivel az idegenhonos fajokból álló erdők vadászterület szempontjából nem megfelelőek a faj számára. Táplálkozási szempontból is fontos a holtfák területen való megtartása.

Harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*) - Erősen nedvességfüggő üde erdei élőhelyein az egyenletes és magas talajvízszint biztosítása szükséges. Élőhelyein kerülni javasolt a tarvágást. A megfelelő nedvesség fenntartása a faj fennmaradásának legfőbb biztosítója.

Skarlátbogár (*Cucujus cinnabarinus*) – A honos fajú lábon álló és holt faegyedek (főként a 25 cm-t meghaladó törzsátmérővel rendelkezők) területen tartása. A hagyásfák és a tanúfák megőrzése és a lécek kialakítása szükséges az erdőkben a faj állományának növelése érdekében.

Kerekvállú állásbogár (*Rhysodes sulcatus*) - A erdőállományokban a különböző korhadási stádiumban levő holt fákat javasolt meghagyni.

Nagy hősincér (*Cerambyx cerdo*) - A faállományban a vegyes korú állományok kialakítása, a sérült fák helyszínen hagyása, a hagyásfák és a tanúfák megőrzése kívánatos.

Havasi cincér (*Rosalia alpina*) – A faj minden fejlődési fázisában öreg, illetve elhalt bükkfákhoz kötődik, ezért az állomány fennmaradása szempontjából létfontosságú a természetközeli állapotú öreg bükkösök megőrzése, kiterjedésük növelése.

Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) - Élőhelyein a szegélyek, gyepek és fás vegetáció mozaikos fenntartására kell törekedni.

Vöröshasú unka (*Bombina bombina*) - A vöröshasú unka állománya a szaporodásra használt területek állapotától függ. A patakmeder szabályozási munkák negatívan hatnak a faj élőhelyére, a terület mélyebb részein található vizes, illetve a tavasszal vízzel borított, lefolyástalan területekre. A felszíni vizek elvezetése nem javasolt. A természetes vízdinamikára épülő, sekély vizű élőhelyek kialakulása és a szaporodó helyeken az árnyékoló növényzet elősegítheti az állomány növekedését. A további bolygatás elkerülése elegendő lehet az állomány megtartásához, a területen belül állandó felszíni vizek hiányában további lehetséges élőhelyek jelenleg nem állnak rendelkezésre.

Egérfülű denevérek (*Myotis sp.*) - A fajok szempontjából legfontosabb a természetközeli erdőgazdálkodás. Kerülendő a nagyobb kiterjedésű tarvágások, illetve végvágások, egykorú elegyetlen erdők kialakítása, kiemelten fontos az idős és odvas faegyedek megtartása az erdőterületeken, és a biocid szerek alkalmazásának mellőzése.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

A közösségi jelentőségű erdők (K2, K5, L2a, J5, J6 ÁNÉR-kódú élőhelyek) alaposabb hosszú távú kutatásával további közösségi jelentőségű xilofág bogárfajok, a nyiladékokban, szegélyterületeken további értékes lepkefajok kerülhetnek elő. Elsősorban ezen élőlénycsoportok még alaposabb felmérése szükséges. A felméréseket javasolt a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer protokolljai alapján elvégezni. Országos monitoring programra alkalmas élőhelyek nem találhatóak a területen. A helyi viszonyok nyomán követése a megvalósuló kezelések függvényében válhat szükségessé. A jövőbeni kutatások célja a területen előforduló közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok állományváltozásának követése. A közösségi jelentőségű élőhelyek kiterjedésének monitorozására javasoljuk az NBmR protokoll szerinti élőhelyterképezés elvégzését 10 évente. Javasolt a jelölő élőhelyek állományainak állapotát is 1-1 mintavételi helyen monitorozni, erre alkalmas módszer a közösségi jelentőségű erdőkre kidolgozott vonatkozó módszertan. A természeti állapot változását az adventív és inváziós fajok állományváltozásai is jelzik, vizsgálatuk az aktuálisan szükséges kezelések meghatározása szempontjából is fontos, ez az élőhelyterképezéssel párhuzamosan végezhető.

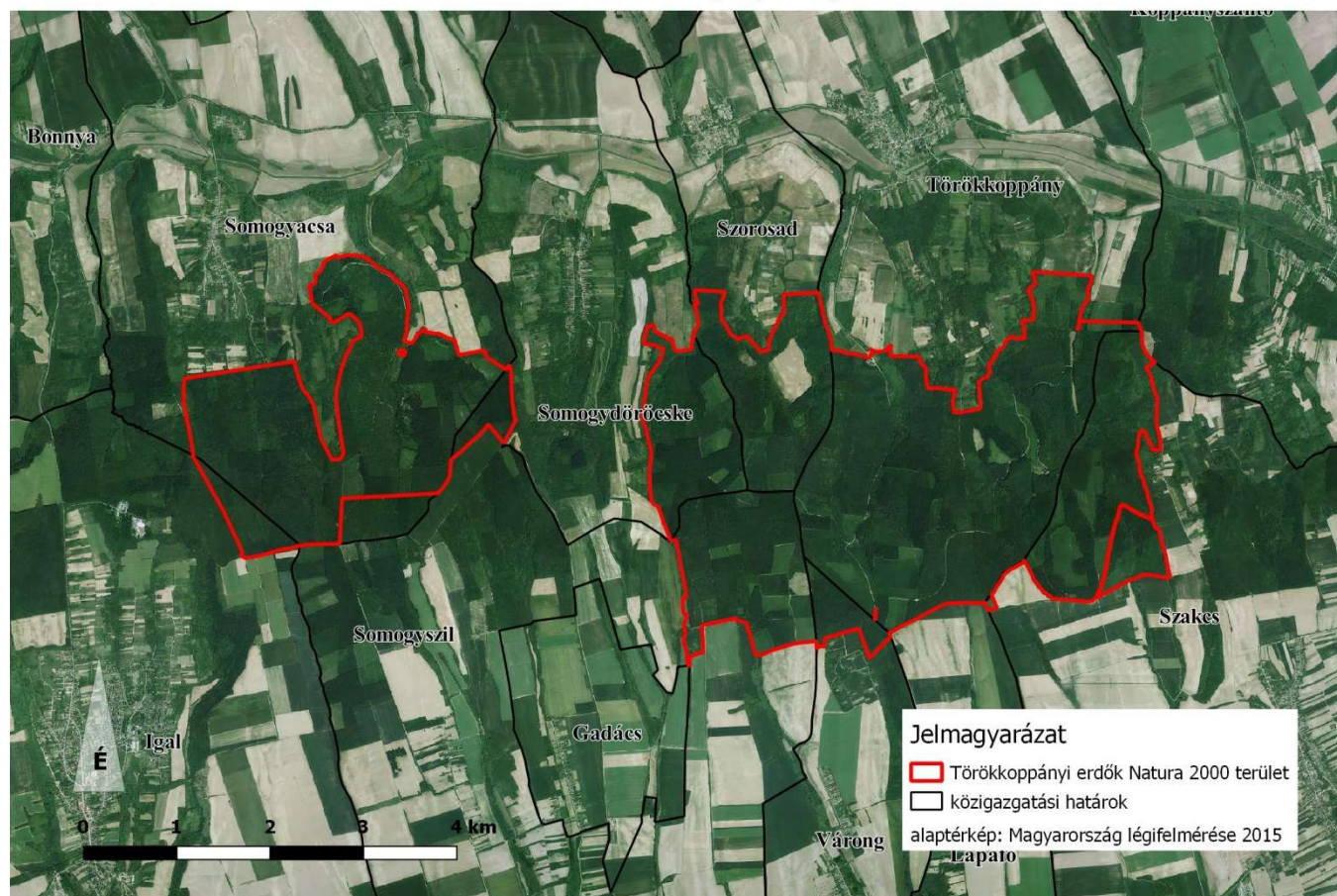
A jelölő **nagy szarvasbogar** (*Lucanus cervus*) esetén elsősorban a potenciális élőhelyek (idős, vagy idős egyedeket is tartalmazó honos fafajú erdőállományok, elsősorban tölgyesek) kiterjedésének és állapotának monitorozása javasolt. A felméréseket javasolt 10 évente, a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer módszereit használva elvégezni.

A Natura 2000 terület **nyugati piszedenevér** (*Barbastella barbastellus*) állománya értékes, ennek és a terület denevérfaunájának monitoringja automata detektorokkal és/vagy befogással történhet. A faj hosszú távú, hangok alapján vizsgált relatív gyakorisága mutatja a denevérfajok állományának változását, az erdészeti beavatkozások hatását. A vizsgálatokat 5-6 évente indokolt elvégezni.

3.2.5. Mellékletek

3.2.5.1 A Törökkoppányi erdők (HUDD20046) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület áttekintő térképe (2020)

A Törökkoppányi erdők (HUDD20046) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület átnézeti térképe (2020)

3.2.5.2 A Törökkoppányi erdők (HUDD20046) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület kezelési egységeinek térképe (2019)

A HUDD20046 Törökkoppányi-erdők TT kezelési egységeinek térképe 1.
M 1:16 000

- Jelmagyarázat**
Kezelési egységek
- KE-1
 - KE-2
 - KE-3
 - KE-4
 - KE-5
 - KE-6

0 180 360 720 1080 1440 Meters

Alaptérkép: Magyarország légifotómérése 2015

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területekre a 275/2004. (X.8.) Kormányrendelet intézkedései az irányadók.

A területen található védett fajokra vonatkozóan a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény vonatkozó részeit kell alkalmazni.

A teljes terület az országos ökológiai hálózat magterülete is egyben (ld. 1.6. fejezet).

Az erdők esetében kis részben magánerdő gazdálkodók és nagyobb részt állami tulajdonú erdőgazdálkodók (SEFAG Erdészeti és Faipari Zrt., Gyulaj Zrt.) vannak jelen a területen. A terület túlnyomó része állami tulajdon, ami mindenképpen fontos tényező a támogatások és pályázati források felhasználhatósága és azok elnyerhetősége szempontjából is. Az anyagi lehetőségek korlátozottak és pályázati pénzek bevonása lehet szükséges, főleg az inváziós fajok visszaszorítására, erdőszerkezet átalakításra.

A kezelési javaslatok megvalósítása esetén a fentebb összefoglalt körülményeket kell figyelembe venni.

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer

Bevezetés

Az Európai Unió mezőgazdasági támogatási rendszere, a közös agrárpolitika (KAP) két pilléren nyugszik: az első pillér (KAP I.) a közvetlen támogatásokat és a piaci intézkedéseket finanszírozza, teljes egészében az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) terhére. A második pillér (KAP II.) az unió vidékfejlesztési politikáját szolgálja, melyet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) regionális vagy nemzeti források társfinanszírozásával működtet.

A Natura 2000 területen gazdálkodók a KAP I. pillér támogatásain túlmenően részesedhetnek a KAP II. pillér forrásaiból is, melyeket a 2014-2020 közötti időszakra Magyarországon a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 tartalmaz. A betartandó előírásokat a 2015-2018 között folyamatosan megjelentetett pályázati felhívások foglalják magukba. A 2007-2013 közötti időszakban igénybe vehető támogatások egy részének felhasználása még nem zárult le, az ezekről szóló jogcímrendeletek továbbra is hatályban maradnak mindaddig, amíg történik belőlük kifizetés – ez elsősorban az erdős támogatások esetében fordulhat elő.

A 2014-2020 közötti időszak végéhez közeledve – hasonlóan a 2007-2013 közötti időszak végéhez – átmeneti szabályokat terjesztett elő az Európai Bizottság. Ennek értelmében a 2021. évre egy átmeneti időszakot hirdettek meg, amelyben a KAP II. pillért érintően többek között

a terület- és állatlétszám alapú vidékfejlesztési támogatásokat – amelyek jellemzően több éves kötelezettségvállalásúak – meghosszabbíthatja a tagállam. Az átmeneti évben várhatóan a KAP I. pillér alá tartozó közvetlen támogatások is elérhetőek lesznek a jelenlegi feltételek mellett. Az átmeneti szabályok miatt az új tervezési ciklus előre láthatóan 2022-től indul, és 2027-ig tart.

A 2014-2020 között elérhető agrártámogatásokról aktualizált összefoglalás található az állami természetvédelem honlapján:

http://termeszetvedelem.hu/_user/browser/File/N2k_fennterv/3_%20mell%C3%A9klet_aktualizalt_041219.pdf

Továbbá a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 jelenleg elérhető pályázati felhívásai megtekinthetők az alábbi linken: <https://www.palyazat.gov.hu/doc/4523>

A jelenlegi támogatási időszakban a Vidékfejlesztési Program keretében számos olyan intézkedés elérhető, ahol a Natura 2000 területeken gazdálkodók támogatási forrásokhoz juthatnak vagy előnyt élvezhetnek a pontozási rendszerekben.

Legfontosabbak ezek közül a kompenzációs jellegű kifizetések, melyek a gyepterületek és magánerdők esetében érhetőek el. A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó földhasználati szabályok betartása azonban független attól, hogy a gazdálkodó igényelte-e a támogatást vagy sem. Az adminisztratív eszközök tekintetében a Natura 2000 területekre járó kompenzáció ráépül az egyéb elérhető támogatásokra, a gazdálkodók a Natura 2000 intézkedéssellett jogosultak többek között az egységes területalapú támogatásra (SAPS) is.

Az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrészt területén felmerülő költségek és jövedelemkiesés ellentételezése céljából a magánkézben lévő, Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető, melynek összege az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően változik.

Az önkéntesen vállalt előírások elsősorban az agrár-környezetgazdálkodás, ökológiai gazdálkodás és az erdészet, erdő-környezetvédelem, természetmegőrzés témakörébe integrálódnak.

Az agrár-környezetgazdálkodási (AKG) kifizetési rendszer olyan önkéntes alapon működő program, amelyben résztvevők az agrár-környezetgazdálkodási célok elérésének érdekében többlet tevékenységek elvégzését vállalják gazdálkodásuk során. Amennyiben a gazdálkodó az adott Natura 2000 gyepterület vonatkozásában kompenzációs támogatás igénybevételére jogosult, úgy a gyepterületeket érintő AKG tematikus előírás csoportok esetén a támogatási összeg a kompenzációs támogatás összegével csökkentésre kerül.

Egyes esetekben az erdőkre lehívható támogatások szektortól függetlenül is igénybe vehetők (pl. természeti katasztrófa (vízkár, szélkár, tűzkár, biotikus károsítók) által sújtott területeken az erdészeti potenciál helyreállítására, másodlagos erdőkárok megelőzésére, illetve erdőszerkezet átalakításához), más esetben az állami és önkormányzati szektor kizárásra került.

Támogatás vehető még igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, és ezáltal növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez (az erdő esetében az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházásokhoz nyújtott támogatás, a mezőgazdasági területek esetében az élőhelyfejlesztési és vízvédelmi célú nem termelő beruházások).

A tervezési területen elérhető támogatások rövid ismertetése

Az I. pillérből (Közvetlen támogatások) elsősorban:

- az Alaptámogatás, amelynek célja a mezőgazdasági termelők területalapon megvalósuló jövedelemstabilizációja. A támogatás révén a termelési, éghajlati illetve piaci folyamatokból fakadó negatív hatások következtében megjelenő jövedelemcsökkenés hatása mérsékelhető. A támogatás igénybevételének részletes feltételeit az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból finanszírozott egységes területalapú támogatás, valamint az ahhoz kapcsolódó átmeneti nemzeti támogatás igénybevételével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 5/2015. (II. 19.) FM rendelet tartalmazza.
- és az éghajlat és környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás (zöldítés), amelynek célja hogy a mezőgazdasági tevékenységet végzők nagyobb mértékben járuljanak hozzá a környezeti és természeti erőforrások megőrzéséhez. A támogatás igénybevételének részletes feltételeit az éghajlat és környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás igénybevételének szabályairól, valamint a szántóterület, az állandó gyepterület és az állandó kultúrával fedett földterület növénytermesztésre vagy legeltetésre alkalmas állapotban tartásának feltételeiről szóló 10/2015. (III. 13.) FM rendelet tartalmazza.

A II. pillérből (Vidékfejlesztési támogatások) a területen elsősorban az alábbi, élőhelykezeléssel összefüggő támogatásoknak lehet relevanciájuk:

Mezőgazdasági vonatkozásban

- 1) VP-4-10.1.1-15 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés
- 2) VP-4-10.1.1-16 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés
- 3) VP-4-11.1.-11.2.-15 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása
- 4) VP-4-11.1.-11.2.-18 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása
- 4) VP4-12.1.1-16 Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések
- 5) VP4-4.4.1-16 Élőhelyfejlesztési célú nem termelő beruházások

Erdészeti vonatkozásban

- 1) VP4-12.2.1-16 Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések
- 2) VP5-8.2.1-16 Agrár-erdészeti rendszerek létrehozása

- 3) VP5- 8.1.1-16 Erdősítés támogatása
- 4) VP4-15.1.1-17 Erdő-környezetvédelmi kifizetések
- 5) VP5- 8.5.1.-16 Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházások
- 6) VP4-15.2.1.1-16 Erdészeti genetikai erőforrások megőrzése
- 7) VP4-15.2.1.2-17 Erdészeti genetikai erőforrások fejlesztése
- 8) VP5-8.4.1.-16 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok helyreállítása
- 9) VP-5-8.6.2-16 Erdei termelési potenciál mobilizálását szolgáló tevékenységek
- 10) VP5-8.6.1-17 Erdészeti technológiákra, valamint erdei termékek feldolgozására és piaci értékesítésére irányuló beruházások

A Natura 2000 területet 12 MEPAR blokk érinti. Ezek közül 3 MEPAR blokk területéből összesen 18,6708 ha támogatható.

MEPAR blokk azonosító	Terület (ha)	Támogatható (ha)
<u>RR3VH-D-18</u>	128,2875	0
<u>RCC2H-E-18</u>	39.4831	0
<u>RA68H-E-18</u>	135.1718	0
<u>RA2NH-P-18</u>	51.1522	0
<u>RA52H-6-18</u>	52.1817	0
<u>R9K2H-K-18</u>	37.3213	0
<u>RYKT8-R-18</u>	69.2258	14.1211
<u>R9WVH-Q-18</u>	111.8233	0
<u>R8MFH-1-18</u>	122.2516	0
<u>RXY2N-T-18</u>	86.2627	0
<u>RUP4P-J-18</u>	203.7566	0
<u>RXR2N-L-18</u>	215.4079	0.8668
<u>RA08H-7-18</u>	18.9198	18.9198
<u>R9D8H-L-18</u>	33.0843	0
<u>R02NK-E-18</u>	193.3211	0
<u>RA3VH-X-18</u>	76.3502	0
<u>RA8NH-W-18</u>	184.5164	0
<u>R0EFK-L-18</u>	55.394	0
<u>RHEFK-4-18</u>	7.3135	0
<u>RV6U6-8-18</u>	154.4168	1.1565
<u>R03VK-N-18</u>	55.5474	0
<u>V5Y2V-A-18</u>	320.9129	0
<u>VHD8K-Y-18</u>	127.5471	0.3387
<u>RQ8NH-A-18</u>	68.2584	0
<u>VR3VV-V-18</u>	81.272	0
<u>VFMFV-P-18</u>	17.718	12.7822
<u>VM1FV-8-18</u>	23.2763	8.0728
<u>V5UFV-L-18</u>	15.0354	1.4595

<u>VQ68V-A-18</u>	58.1064	5.8514
<u>VLPN3-A-18</u>	36.1118	13.3265
<u>VP52V-2-18</u>	54.7337	32.5272
<u>VNHVV-6-18</u>	138.5564	3.6542
<u>VQEFV-R-18</u>	35.4054	19.7567
<u>VN68V-8-18</u>	47.9024	31.4572
<u>VNEFV-P-18</u>	96.3185	

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

A terület döntően erdő művelési ágú besorolásba tartozik és túlnyomó részt állami tulajdonú.

A jelenleg elérhető erdészeti támogatások nem elégségesek ahhoz, hogy a Natura 2000 erdőkben a gazdálkodás szorosabban illeszkedjen a természetvédelmi elvárásokhoz.

A Natura 2000 erdőterületeken a gazdálkodónak lehetősége van kompenzációs kifizetésekre pályázni. A jelenlegi vagyonkezelői szerkezetben a Felhívás „3.4.1. Műszaki-szakmai tartalommal kapcsolatos elvárások” pontjában lévő 5. rész szerinti „Támogatás igénybevételére nem jogosult önkormányzat, költségvetési szerv, valamint az a gazdálkodó szervezet, amelyben a Magyar Állam tulajdoni hányada eléri vagy meghaladja az 50%-ot.” kritérium miatt ezzel a pályázati forrással az állami erdőgazdálkodó nem tud élni. Az erdőterületek vonatkozásában tehát a jelenlegi támogatási rendszer szinte kizárólag magán erdőgazdálkodók számára elérhető. Ennek következtében a területen legnagyobb arányban előforduló állami tulajdonú erdőkben a Natura 2000 elvárásokkal összhangban levő természetvédelmi célok érvényesítéséhez szükséges rendszeres anyagi támogatás nem érhető el, csak pályázati úton szerezhető eseti támogatás. Emiatt olyan támogatási konstrukciókat is szükséges lenne kidolgozni, amelyek az állami erdők valóban természetvédelmi szemléletű kezelését is lehetővé teszik. A magánerdők esetében a kompenzáció akkor lehetne eredményes, ha mértéke a pusztán gazdasági szempontú hasznosításból származó nyereséggel összevethető lenne, valamint ha a jogosultsági feltételrendszere a jelenleginél pontosabban, területspecifikusan lenne meghatározva.

3.3.2. Pályázati források

Jelenleg a területen megvalósítás alatt levő természetvédelmi célú pályázat nem folyik, és nem tervezett ilyen célú pályázat.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

A célcsoportok elérésére alkalmas kommunikációs elemeket a tervezési munkához és a kommunikáció céljaihoz igazodva választottuk ki.

Az érintett államigazgatási szervek, hatóságok, önkormányzatok, tulajdonosok, gazdálkodók, területhasználók, gazdálkodói érdekképviselői szervek, civil szervezetek vagy hivatali kapun, vagy postai úton és/vagy e-mailben kaptak értesítést az egyeztetési dokumentációval kapcsolatban. A dokumentumot mindenki számára hozzáférhetővé tettünk a Duna-Dráva Nemzet Park Igazgatóság honlapján elektronikus formában, valamint kifüggesztésre került az érintett önkormányzatok és a DDNPI hirdetőtábláin.

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

Weboldal feltöltése aktuális információkkal és az egyeztetési dokumentumokkal. A terv készítése során folyamatosan kerültek fel az elkészülő anyagok a <http://ddnp.nemzetipark.gov.hu/natura-2000-fenntartasi-tervek> webcímre.

Érintettek tájékoztatása levélben, postai úton vagy e-mailben történő megkereséssel: a következő fejezetben felsorolt címzettek számára a tájékoztatót küldtünk, melyben szerepelt az elkészült anyag internetes elérhetősége is.

Önkormányzati közzététellel is hozzáférhetővé tettük az egyeztetési dokumentációt. A nyomtatott dokumentum a postai úton történt tájékoztatással egyidejűleg kifüggesztésre került minden érintett önkormányzat és a DDNPI hirdetőtábláján.

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

Felhasznált kommunikációs eszköz	Érintett célcsoport	Kommunikáció címzettje	Időpont	Levelek, e-mailek, résztvevők száma
írásos értesítés (levél, e-mail)	Hatóságok	Somogy Megyei Kormányhivatal Kaposvári Járási Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Természetvédelmi Osztály	értesítések kiküldése: 2019.12.11.	23 db értesítő és meghívó 6 db írásos észrevétel
		Tolna Megyei Kormányhivatal Szekszárdi Járási Hivatala Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Környezetvédelmi és Természetvédelmi Osztály		
		Somogy Megyei Kormányhivatal Kaposvári Járási Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Erdészeti Osztály		
		Baranya megyei Kormányhivatal Pécsi Járási Hivatal Agrárügyi Főosztály Erdészeti osztály		
		Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság		
		Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság		
	Önkormányzatok	Várong Község Önkormányzati Hivatal		
		Szorosad Község Önkormányzati Hivatal		
		Törökkoppány Község Önkormányzati Hivatal		
		Somogyszil Község Önkormányzati Hivatal		
		Szakacs Község Önkormányzati Hivatal		
		Somogyacsa Község Önkormányzati Hivatal		
		Somogydöröcske Község Önkormányzati Hivatal		

		Igal Város Önkormányzati Hivatal		
	Tulajdonosok és vagyonkezelők	SEFAG Erdészeti és Faipari Zrt. Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt.		
	Vadgazdálkodók	Törökkoppányi Íjász Vadásztársaság Bonnyai Vadásztársaság Egyesület Somogy Megyei Vadászok Szövetsége		
	Érdekképviselői szervek	Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Somogy Megyei Igazgatóság Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Tolna Megyei Igazgatóság		
	Civil természetvédelmi szervezetek	Koppányvölgyi Vidékfejlesztési Közhasznú Egyesület Tolnai Hármas Összefogás Nonprofit Kft.		
webes közzététel	Valamennyi célcsoport	nyilvános	2019.12.8.	n.a.

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

Vélemény adó érintett szervezet/személy	Időpont	Vélemény	Vélemény kezelése, indoklás
Somogy Megyei Kormányhivatal Kaposvári Járási Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Természetvédelmi Osztály	2019.12.17.	A tervvel egyetért, nem tesz észrevételt.	-
Tolna Megyei Kormányhivatal Szekszárdi Járási Hivatala Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Környezetvédelmi	2020.01.06.	A tervvel egyetért, nem tesz észrevételt.	-

és Természetvédelmi Osztály			
Baranya megyei Kormányhivatal Pécsi Járási Hivatal Agrárügyi Főosztály Erdészeti osztály	2020.01.10.	Pontosításokat javasol a jelölő élőhelyek felsorolásával kapcsolatban. KE2-ben a tisztásokra vonatkozó javaslat törlését javasolja.	A javaslatokat beépítettük a tervbe.
Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság	2016.12.19.	Nem tesz észrevételt.	-
Gyulaj Zrt.	2020.01.08.	A fakitermelésekre a szept. 1. – márc. 31. közötti időszakot javasolják. A talajelőkészítés elhagyását nem javasolja. A vágásterületen történő égetést nem tartja elkerülhetőnek. Az akácok felújításának kizárását nem javasolja.	A javaslatokat beépítettük a tervbe, illetve a kifogásolt javaslatokat töröltük.
SEFAG Zrt.	2020.01.10.	Indokolatlannak tartja veszélyeztető tényezőként feltüntetni a növényvédőszeres erdészeti alkalmazását. A vágáskorok növelését nem ellenzi, annak egészségügyi kockázatai miatt. Az erdőrészetek élőhelyek szerinti további megbontását nem javasolja a várhatóan nagy adminisztratív többletterhek miatt. Javasolja a kezelési egységek erdőrészet- határhoz igazítását.	Javaslatait részben beépítettük a tervbe. A növényvédő szerek a legkörültekintőbb használat mellett is károsíthatnak védett értékeket, továbbra is indokoltnak tartjuk ezért veszélyeztető tényezőként szerepeltetni. Természetvédelmi szempontból a vágáskorok növelését az egészségügyi kockázat ellenére is előnyösnek tartjuk. Az erdőrészetek megbontását nem tartjuk szükségesnek, amennyiben a kellően differenciált kezelés nélkül is megoldható. A kezelési egységek erdőrészet-határhoz igazítását az erdőtérkép vektoros állománya nélkül nehezen tudnánk megoldani. A fenntartási terv nem erdőrészet-szintű javaslatokat tartalmaz, ezért ezt nem is tartjuk szükségesnek.

AGRÁRMINISZTERIUM

Nyilatkozat

A HUDD20046 Törökkoppányi erdők kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási terve megfelel az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet 4. §. (4) bekezdésben foglalt tartalmi és formai követelményeknek. A Natura 2000 fenntartási tervet a Natura 2000 fenntartási tervek Szakmai Bizottsága elfogadta.

A HUDD20046 Törökkoppányi erdők Natura 2000 területre vonatkozó fenntartási tervet, az agrárminiszter megbízásából, jóváhagyta:

Balczó Bertalan
természetvédelemért felelős helyettes államtitkár

Budapest, 2020. július „A.”